

Rahandusministri määruse „Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiinkasso ning välisriigi krediidiinkasso filiaali aruannete vormid, koostamise metoodika ja esitamise kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse (edaspidi *KIOS*), mis võeti Riigikogus vastu 2024. aasta 12. juunil, eesmärk on reguleerida krediidiinkassofirmade ja nendega seotud isikute (nn võlgade ülesostmise finantseerijate) tegevust. KIOS-ga kehtestatakse nõuded eelkõige krediidiinkassode ja välisriigi krediidiinkasso filiaalide (edaspidi *krediidiinkassod*) tegevusele, kes haldavad tarbijate viivituses olevaid krediidilepinguid. Muuhulgas sätestatakse KIOS-ega krediidiinkassodele tegevusloa taotlemise kohustus, mis koondab tarbijate krediidilepinguid haldavad krediidiinkassod Finantsinspeksiooni järelevalve alla. Käesoleva määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) eesmärgiks on tagada Finantsinspeksiooni asjakohane järelevalve krediidiinkassode tegevuse üle, milleks on vastavalt KIOS § 49 lõikele 6 krediidiinkassodel kohustus esitada Finantsinspeksioonile regulaarset aruandlust oma tegevuse üle.

Määruse §-s 2 nimetatud aruannete perioodi ja esitamise tähtaja sätestab KIOS-e § 49 lõige 3, mille kohaselt on Finantsinspeksioonile esitatavate regulaarsete aruannete periood kvartal ja aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ei ole ette nähtud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, esitatakse regulaarne aruanne hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.

Rahandusministeeriumi poolt valmistas eelnõu ja seletuskirja ette Rahandusministeeriumi finantsteenuste poliitika nõunik Marit Maidla (marit.maidla@fin.ee).

Määruse eelnõu ja seletuskiri on valminud koostöös Finantsinspeksiooniga. Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis personali- ja õigusosakonna nõunik Marge Kaskpeit (marge.kaskpeit@fin.ee) ja keeleliselt toimetas sama osakonna keeletoimetaja Sirje Lilover (sirje.lilover@fin.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

§ 1. Määruse reguleerimisala

Määrus sätestab Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiinkasso aruannete sisu nõuded, sealhulgas aruannete vormid ja aruannetes kasutatud kirjete sisu, ning aruannete koostamise metoodika ja esitamise korra.

Sarnaselt teistele finantsjärelevalve subjektidele tuleb Finantsinspeksioonil esitada järelevalvega seotud aruandlust. KIOS §-ga 49 on sätestatud aruandekohustus ja aruannete esitamise periood. Seaduses ei ole täpsemalt kirjeldatud aruannete esitamise korda, vaid aruannete vormid, koostamise metoodika ning esitamise korra kehtestab vastavalt seadusele rahandusminister oma määrusega. Seega on käesoleva määrusega kehtestatud nii aruannete esitamise kord kui ka aruannetes esitatavad täpsemad andmed ning nende esitamise vorm ehk aruannete skeemid.

Määruse eelnõu paragrahv 1 sätestab määruse reguleerimisala.

Määrusega kehtestatakse Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiinkasso ning välisriigi krediidiinkasso Eestis asuva filiaali (edaspidi *krediidiinkasso*) aruannete vormid, nõuded aruannete sisule, sealhulgas aruannetes kasutatavate kirjete sisule, ning aruannete koostamise meetoodika ja esitamise korra.

§ 2. Finantsinspeksioonile koostatavad ja esitatavad aruanded

Määruse eelnõu § 2 sätestab Finantsinspeksioonile koostatavate ja esitatavate aruannete koosseisu.

Krediidiinkasso on kohustatud koostama ja Finantsinspeksioonile esitama regulaarselt järgmised aruanded:

- 1) „Bilanss“, vastavalt määruse lisale 1, aruandekoodiga 3600;
- 2) „Kasumiaruanne“, vastavalt määruse lisale 2, aruandekoodiga 3601;
- 3) „Hallatavate krediidinõuete käivete aruanne“, vastavalt määruse lisale 3, aruandekoodiga 3602;
- 4) „Hallatavate krediidinõuete jääkide aruanne“, vastavalt määruse lisale 4, aruandekoodiga 3603.

§ 3. Aruannete koostamise põhimõtted ja alused

Määruse eelnõu § 3 sätestab määruse §-s 2 nimetatud aruannete koostamise alused. Aruannete koostamisel peab krediidiinkasso lähtuma eelnõu lisades 1–4 toodud aruannete vormidest ja koostamise juhenditest.

Bilansi ja kasumiaruande eesmärk on krediidiinkasso finantsilise jätkusuutlikkuse hindamiseks vajalike andmete saamine. Bilansis esitatakse krediidiinkasso finantsseisundi näitajad aruandeperioodi lõpu seisuga. Kasumiaruandes esitatakse krediidiinkasso majandustulemuse kujunemise näitajad kumulatiivselt aruandeaasta algusest alates.

„Hallatavate krediidinõuete käivete aruande“ eesmärk on järelevalve teostamiseks vajalike andmete saamine krediidiasutuste ja krediidiandjate viivituses olevate krediidilepingute või nendest tuleneva nõuete (krediidinõuete) kohta, mida krediidiinkasso haldab ise või krediidiostja nimel.

Aruande valdkonda kuuluvad KIOS kohaldamisalasse kuuluvad krediidinõuded, mis on aruandeperioodi jooksul krediidiinkasso poolt krediidihaldusteenuse osutamise raames haldamiseks võetud ning krediidinõuded, mis on aruandeperioodi jooksul krediidiinkasso poolt ise haldamiseks omandatud.

„Hallatavate krediidinõuete jääkide aruande“ eesmärk on järelevalve teostamiseks vajalike andmete saamine krediidiasutuste ja krediidiandjate viivituses olevate krediidilepingute või nendest tuleneva nõuete (krediidinõuete) kohta, mida krediidiinkasso haldab ise või krediidiostja nimel.

Aruande valdkonda kuuluvad KIOS-e kohaldamisalasse kuuluvad krediidinõuded aruandeperioodi lõpu seisuga, mida krediidiinkasso haldab krediidihaldusteenuse osutamise raames ning krediidinõuded, mida krediidiinkasso on omandanud ja haldab ise aruandeperioodi lõpu seisuga. Siia kuuluvad ka krediidinõuded, mis olid viivituses omandamise hetkel, kuid aruandeperioodi lõpu seisuga on toimivad. Aruandes näidatakse ka need krediidinõuded, mille puhul on krediidiinkasso ühe või mitu krediidihaldustegevust osaliselt edasi andnud krediidihaldusteenuse osutajale.

§ 4. Aruannete esitamine

Määruse eelnõu § 4 sätestab määruse §-s 2 nimetatud aruannete esitamise korra.

Määruse kohaselt peab krediidiinkasso esitama §-s 2 nimetatud aruanded Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni andmekogumisportaali kaudu, järgides Finantsinspektsiooni veebilehel avaldatud tehnilisi nõudeid. Aruanded tuleb esitada Finantsinspektsioonile elektrooniliselt XML-s (*eXtensible Markup Language*) vormindatud dokumendina, järgides andmevahetuse turvamise nõudeid. Aruande valdkonda kuuluvate andmete puudumisel peab krediidiinkasso esitama Finantsinspektsioonile tühja aruande.

Kui aruandes tuvastatakse puudusi, peab krediidiinkasso need kõrvaldama ning esitama elektrooniliselt uue korrigeeritud aruande. Korrigeeritud aruanne tuleb esitada ka juhul, kui krediidiinkasso ise tuvastab varem esitatud andmetes vea või kui auditeeritud andmed erinevad varem esitatud auditeerimata andmetest.

§ 5. Määruse rakendamine

Määrust rakendatakse aruannete koostamisel ja esitamisel aruandeperioodide kohta, mis lõppevad 2024. aasta 31. detsembril või hiljem. Määrust ei rakendata tagasiulatuvalt. Määruse § 2 punktis 3 nimetatud aruande esimene aruandeperiood hõlmab ajavahemikku Finantsinspektsiooni tegevusloa otsuse tegemise hetkest kuni lähima aruandeperioodi lõpuni.

Määruse lisades **1 kuni 4** on toodud tehnilised nõuded ja vormid Finantsinspektsioonile esitatavate järelevalveliste aruannete vormidele.

Lisa 1 Bilanss

Määruse lisas 1 kehtestatakse krediidiinkasso bilansi skeem ja määratakse aruanderidade identifikaatorid.

Lisa 2 Kasumiaruanne

Määruse lisas 2 kehtestatakse krediidiinkasso kasumiaruande skeem ja määratakse aruanderidade identifikaatorid.

Lisa 3 Hallatavate krediidinõuete käivate aruanne

Määruse lisas 3 kehtestatakse krediidiinkasso hallatavate krediidinõuete käivate skeem ja määratakse aruanderidade identifikaatorid.

Lisa 4 Hallatavate krediidinõuete jääkide aruanne

Määruse lisas 4 kehtestatakse krediidiinkasso hallatavate krediidinõuete jääkide aruanne ja määratakse aruanderidade identifikaatorid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2021/2167, 24. november 2021, krediidihaldajate ja krediidiostjate kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ

ja 2014/17/EL (ELT L 438, 08.12.2021, lk 1–37) artikliga 15, mille kohaselt on liikmesriigil kohustus koguda krediidiinkassolt ning välisriigi krediidiinkasso filiaalilt artiklis nimetatud teavet.

4. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse mõjud

Määruse rakendamine ei too kaasa riigieelarvelisi kulusid.

Seoses krediidiinkassode allutamisega Finantsinspeksiooni järelevalve alla, kaasneb nii KIOS-e kui ka käesoleva määruse rakendamisega Finantsinspeksioonile kulutusi, mis tulenevad eelkõige käesoleva eelnõuga seonduvalt regulaarse aruandluse analüüsimisest, regulaarse järelevalve läbi viimisest.

Krediidiinkassode järelevalvega seotud kulutused kaetakse finantsjärelevalve subjektide poolt tasutavast järelevalvetasust. Eelnõuga kaasnevate muudatuste mõju krediidiinkassodele ei ole täpselt mõõdetav. Küll aga peavad vastavad subjektid tegema teatuid täiendavaid toiminguid, et tagada oma aruannete esitamine Finantsinspeksioonile. See kulu ei tohiks aga hinnanguliselt olla märkimisväärne.

5. Määruse rakendamine ja jõustumine

Vastavalt KIOS § 49 lõikele 3 on regulaarsete aruannete periood kvartal ja aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu.

Krediidiinkassona tegutseda sooviv isik peab taotlema Finantsinspeksioonilt tegevusloa ning viima oma tegevuse ja dokumendid KIOS-ga vastavusse hiljemalt 2024. aasta 31. detsembriks.

Määrust kohaldatakse aruannete koostamisel ja esitamisel aruandeperioodide kohta, mis lõppevad 2024. aasta 31. detsembril või hiljem. Määruse § 2 punktis 3 nimetatud aruande esimene aruandeperiood hõlmab ajavahemikku tegevusloa saamise hetkest kuni lähima aruandeperioodi lõpuni.

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu kooskõlastamine ja esitamine arvamuse avaldamiseks

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Eesti Pangaliidule, FinanceEstoniale, Finantsinspeksioonile ja turuosalistele.